

PRENS HARRY

YEDEK

Çeviri:
Merve Öztürk

MUNDI

PRENS HARRY

YEDEK

Mundi Kitap

Yedek

İngilizce aslından çeviren: Merve Öztürk

Spare

© 2023, Prince Harry, The Duke of Sussex

Bu çeviri Penguin Random House LLC.'nin bir markası olan Random House ile yapılan anlaşma sonucu yayımlanmıştır.

© 2023, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Ekim 2023, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 10000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Merin Sever

Düzeltili: Mert Tokur

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Kitap tasarımı: Simon M. Sullivan

İkinci bölüm fotoğrafı: © MoD/Newspix International

Kapak uygulama: Lom Creative

Baskı ve cilt: BPC Matbaacılık San. ve Tic. A.Ş.

Cevizlik Mah. Hüsreviye Sk. Erşen İş Hanı No:15 Kat:3-38

Bakırköy-İstanbul

Sertifika No: 48745

ISBN 978-625-6377-57-8

MUNDİ KİTAP

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

mundikitap.com

bilgi@mundikitap.com

Mundi Kitap, Can Sanat Yayınları Yapım ve Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.'nin tescilli markasıdır.

Sertifika No: 43514

PRENS HARRY

YEDEK

ANI

İngilizce aslından çeviren

Merve Öztürk

PRENS HARRY, Eş, baba, hümanitaryen, eski muharip, mental sağlık destekçisi, çevreci. California'da yer alan Santa Barbara'da ailesi ve üç köpeğiyle yaşıyor.

MERVE ÖZTÜRK, İzmir Özel Tefik Fikret Lisesi ve İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunu. İletişim Yayınları'nda editör olarak çalışıyor. Jean-Robert Jouanny'nin *Putin Ne İstiyor?* (İletişim Yayınları, 2017) ve Sarah Knott'un *Anneliğin Sıra Dışı Tarihi* (Mundi, 2023) isimli kitapları ile Bonnie G. Smith'in *Women in World History-1450 To The Present* isimli eserini Türkçeye çevirdi (yayımlanacak). Feminizm, insan hakları, gündelik hayat alanlarıyla özel olarak ilgileniyor.

Meg ve Archie ve Lili için... ve elbette annem için

“Geçmiş hiçbir zaman ölmez. Hatta geçip gitmiş bile değildir.”
William Faulkner

Cenazeden birkaç saat sonra buluşmak üzere anlaştık. Frogmore bahçelerinin orada, eski Gotik kalıntının yanında. İlk giden bendim.

Etrafıma bakındım, kimseyi göremedim.

Telefonumu kontrol ettim. Ne mesaj ne de sesli mesaj vardı.

Sırtımı taş duvara yaslarken, “Geç kalıyorlar herhalde,” diye düşündüm.

Telefonumu cebime koydum ve kendime, “Sakin ol,” dedim.

Tam bir nisan havası vardı. Ne tam kış ne de tam anlamıyla bahar. Ağaçlar çıplaktı ama hava yumuşaktı. Gökyüzü griydi ama laleler açıyordu. Gün ışığı soluktu ama bahçelerin arasından geçen çivit rengi göl parlıyordu.

“Hepsi ne kadar güzel,” diye düşündüm. “Aynı zamanda ne kadar üzücü.”

Bir zamanlar güya burası sonsuza dek evim olacaktı. Aksine, yalnızca bir başka kısa durak olduğu ortaya çıktı.

Eşim ve ben, akıl sağlığımız ve fiziksel güvenliğimiz adına korku içinde buradan kaçtığımızda bir daha geri gelip gelmeyeceğimden emin değildim. O zaman Ocak 2020’ydi. Şimdi, 15 ay sonra, 32 cevapsız arama ve büyükannemden gelen kısa, kalp çarpıntısına neden olan bir mesajdan sonra işte buradayım: *Harry... Büyükbaban öldü.*

Rüzgâr sertleşti, soğudu. Sırtımı kamburlaştırdım, kollarımı ovaladım, ince beyaz tişörtümü giydiğim için pişman oldum. Keşke cenazede giydiğim takımı değiştirmeseydim. Keşke bir mont getirmeyi akıl etseydim. Sırtımı rüzgâra döndüm ve arkamda beliren Gotik kalıntıyı gördüm, aslında Millennium Wheel’den¹ daha Gotik

1. Daha çok bilinen adıyla London Eye. Londra’da bulunan ve Avrupa’nın en yüksek dönme dolabı olma özelliği taşıyan, turistik bir eğlence mekânı. (Ç.N.)

değildi. Bir parça akıllıca mimari, biraz da sahneleme sanatı. “Buradaki pek çok şey gibi,” diye düşündüm.

Taş duvardan, küçük ahşap banka ilerledim. Otururken telefonumu tekrar kontrol ettim, bahçe yoluna dikkatle baktım.

Neredeler?

Bir başka kuvvetli rüzgâr. Tuhaftır, bu bana büyükbabamı anımsattı. Belki onun kasvetli tavrını. Ya da buz gibi mizah duygusunu. Birkaç yıl önceki avla geçen bir hafta sonunu hatırladım. Bir adam, sırf sohbeti ilerletmek için, büyükbabama, ailede endişe ve basında tartışma yaratan yeni sakalım hakkında ne düşündüğünü sormuştu. *Kraliçe Prens Harry’yi sakalını kesmeye zorlamalı mı?* Büyükbabam adama baktı, benim çeneme baktı, yüzünde şeytani bir sırıtış belirdi. *BU sakal değil!*

Herkes güldü. Sakallı olmak ya da olmamak, işte bütün mesele bu. Ama daha fazla sakal talep etmeyi büyükbabama bırakın. *Lanet olası bir Viking’in şatafatlı sert kilları uzasın!*

Büyükbabamın güçlü fikirlerini, birçok tutkusunu düşündüm – at arabası sürmek, barbekü yapmak, avcılık, yemek, bira. *Hayatı* nasıl kucakladığını düşündüm. Bu yönden annemle benziyorlardı. Belki de bu yüzden annemin bu denli hayranıydı. Prens Diana olmadan çok önce, anaokulu öğretmeni, Prens Charles’ın gizli kız arkadaşı, yani sadece Diana Spencer iken, büyükbabam onun en kuvvetli savunucusuydu. Bazıları onun, ebeveynlerimin evliliğinin gerçek aracısı olduğunu söylerler. Eğer öyleyse büyükbabamın benim dünyamdaki birincil neden olduğu iddia edilebilir. O olmasaydı, ben olamazdım.

Abim de olmazdı.

Ama belki de annemiz hayatta *olurdu*. Eğer babamızla evlenmeseydi...

96 yaşına girdikten kısa bir süre sonra, büyükbabamla ikimiz arasında geçen bir konuşmayı hatırladım. Sonu hakkında düşünüyordu. Artık tutkularının peşinden gidebilecek durumda olmadığını söyledi. En çok özlediği ise, işti. “İş olmadan her şey yerle bir olur,” dedi. Üzgün değil, hazır görünüyordu. *Ne zaman gitmek gerektiğini bilmeli insan, Harry.*

Uzağa, Frogmore’un yanı sıra uzanan küçük kilise mezarlığı silüetine ve anıtlara baktım. *The Royal Burial Ground* [Kraliyet Me-

zarlığı]. Kraliçe Victoria da dahil olmak üzere birçoğumuz için nihai istirahat mekânı. Kötü şöhretli Wallis Simpson için de. Aynı zamanda onun iki katı kötü şöhretli kocası, eski kral ve benim büyük büyük amcam Edward için de. Edward, Wallis için tahttan feragat etikten ve onunla beraber Britanya'dan kaçtıktan sonra, ikisi de nihai dönüşlerini dert etmişlerdi – her ikisi de buraya gömülmeyi kafaya takmışlardı. Büyükannem Kraliçe onların ricalarını yerine getirdi. Ama onları herkesten uzağa, kambur bir çınar ağacının altına yerleştirdi. Belki, son bir parmak sallamaydı bu. Belki son bir sürgün. Wallis ve Edward'ın şimdi tüm o dertlenmeleriyle ilgili ne hissettiklerini merak ediyorum. Neticede değdi mi? Hiç merak edip etmediklerini öğrenmek isterdim. Hâlâ seçimleri üzerine kafa patlatarak aynı havadar alemde mi süzülüyorlardı, yoksa hiçbir yerdelerdi ve hiçbir şey düşünmüyorlar mıydı? Gerçekten bundan sonra hiçbir şey olmayabilir mi? Zaman gibi bilinç de duruyor mu? “Ya da belki,” diye düşündüm, “belki şu an buradalar, sahte Gotik kalıntının yanındalar ya da benim yanındalar ve düşüncelerimi gizlice dinliyorlar.” Eğer öyleyse... *belki annem de dinliyordur?*

Her zaman olduğu gibi onu düşünmek bende umut etkisi ve enerji patlaması yarattı.

Ve bir hüznün darbesi.

Annemi her gün özleyorum, ama o gün, Frogmore'daki sinir bozucu randevunun eşliğinde, kendimi onun hasreti içinde buldum ve nedenini dile getiremedim. Onunla ilgili birçok şeyde olduğu gibi bunu da kelimelere dökmek zordu.

Annem her ne kadar bir prenses olsa ve adı bir tanrıçadan gelse de, her iki kavram da bana her zaman zayıf, yetersiz gelmiştir. İnsanlar onu sık sık, Nelson Mandela, Rahibe Teresa ya da Jeanne d'Arc'a gibi ikonlar ve azizelerle karşılaştırdı, ama bunlar gibi her bir karşılaştırma, mağrur ve sevgi dolu olmasının yanı sıra yanlışti. Gezegen üzerindeki en tanınan kadın ve en çok sevilenlerden biri olan annem tanımlanamazdı, bu gerçeğin ta kendisiydi. Ama yine de... gündelik dilin çok ötesinde olan biri nasıl oluyor da zihnimde bu kadar gerçek, bu denli aşikâr bir biçimde mevcut, zarif bir biçimde canlı kalıyor? Bu çivit mavisi gölün üzerinde bana doğru süzülerek gelen kuğu kadar net bir biçimde onu görmem nasıl mümkün olabiliyor? Onun kahkahasını hâlâ nasıl şu çıplak ağaçlardaki ötücü

kuşlar kadar yüksek bir sesle duyabiliyorum? O öldüğünde çok küçük olduğum için hatırlamadığım çok şey vardı, ama daha büyük mucize, hatırladığım her bir şeydi. Müthiş gülümsemesi, savunmasız gözleri, filmlere, müziğe, kıyafetlere, tatlıya ve bize duyduğu çocukça sevgi. Ah, kardeşimi ve beni ne kadar çok severdi. Bir röportajda itiraf ettiği gibi, *saplantılı bir biçimde*.

Eh, anneciğim... karşılıklı.

Belki de tanımlanamaz oluşuyla aynı nedenden dolayı her zaman her yerdedi – çünkü hafifti, saftı, parlak bir ışıktı ve ışığı gerçekten nasıl tanımlayabilirsiniz? Einstein bile bunda zorlanmıştı. Yakın bir tarihte, astronomlar en büyük teleskoplarını yeniden kurdular, kozmostaki minicik bir yarığı hedeflediler ve nefes kesici bir kürenin ufak bir görüntüsünü yakalamayı başardılar. Bu, eski İngilterede seher yıldızı anlamına gelen Earendel adını aldı. Milyarlarca kilometre uzaklıkta ve büyük ihtimalle uzun süre önce sönmüş olan Earendel, Büyük Patlama'ya, Yaradılış ânına bizim Samanyolu'uzdan daha yakın ama yine de bir şekilde fani gözlerle hâlâ görünüyor, çünkü inanılmaz derecede parlak ve göz kamaştırıcı.

Bu benim annemdi.

Bu yüzden her zaman, ama özellikle Frogmore'daki bu nisan akşamüstünde onu görebiliyorum ve hissedebiliyorum.

Bu – onun bayrağını taşıyor olduğum gerçeği. Bu bahçelere geldim çünkü huzur istedim. Huzuru her şeyden çok istedim. Ailem, kendim ve aynı zamanda annem için istedim.

İnsanlar annemin huzur için ne kadar çabaladığını unutuyorlar. Dünyayı birden fazla kez dolaştı, mayınlar arasında dolandı durdu, AIDS hastalarını kucakladı, savaş yetimlerini avuttu, bir yerlerde birilerine huzur sağlamak için sürekli çalıştı ve kendi oğulları arasında ve eşim ve ben ve babam arasında huzur olmasını isteyebileceğini –hayır, *istediğini*– biliyorum. Ve tüm aile arasında.

Aylar boyunca Windsor'lar savaştaydı. Saflarımızda yüzyıllar boyunca süregelen sürekli bir mücadele vardı, ama bu farklıydı. Bu, tam anlamıyla halk önünde cereyan eden bir uyuşmazlıktı ve düzeltilememeye tehdidi taşıyordu. Bu yüzden eve özellikle ve sadece büyükbabamın cenazesi için geldim ve buradayken bazı durumları konuşmak için abim Willy'den ve babamdan bu gizli buluşmayı talep ettim.

Bir çözüm bulmak için.

Şimdi telefonuma ve bahçe yoluna bir kez daha bakıyorum ve şöyle düşünüyorum: Belki fikirlerini değiştirdiler. Belki gelmeyecekler.

Bir saniyeliğine vazgeçmeyi, kendi kendime bahçelerde yürümeyi veya tüm kuzenlerimin içip büyükbabamla ilgili hikâyeleri paylaştıkları eve geri dönmeyi düşündüm.

Ve nihayet onları gördüm. Omuz omuza, uzun adımlarla bana doğru geliyorlardı, merhametsiz hatta neredeyse tehditkâr görünüyorlardı. Dahası, sıkı sıkıya bağlı görünüyorlardı. Midem bulandı. Normalde birbirleriyle herhangi bir nedenden dolayı atışırldı ama şimdi uyum içinde, müttefik gibi görünüyorlardı.

Kafama dank etti: Bir dakika, yürüyüş için mi buluşuyoruz... yoksa düello için mi?

Ahşap banktan kalktım, onlara doğru belli belirsiz bir adım attım ve yüzümde zayıf bir gülümseme belirdi. Onlar bana gülümsemediler. Kalbim göğsümde deli gibi atmaya başlamıştı. "Derin nefes al," dedim kendime.

Korku haricinde, bir çeşit hiper farkındalık ve çok yoğun bir savunmasızlık hissediyordum ki bunu hayatımın diğer önemli anlarında da deneyimlemiştim.

Annemin tabutunun arkasında yürürken.

İlk kez savaşa giderken.

Bir panik atak sırasında konuşma yaparken.

Aynı arayış içinde olma hissiydi bu ve bir yandan geriye dönüş olmadığını bilirken bir yandan da buna hazır olup olmadığını bilmiyordum. İpler kaderin elindeydi.

Hızımı artırırken, "Pekâlâ anneciğim, işte başlıyor," diye düşündüm. "Bana şans dile."

Yolun ortasında buluştuk. "Willy? Baba? Merhaba."

"Harold."

Acı verici derecede soğuk.

Bir çizgi oluşturarak ilerledik, sarmaşıklarla kaplı taş köprüye giden çakıllı yola koyulduk.

Bu senkronize hizalanmayı kendiliğinden oluşturmamız, tek bir sözcük bile söylemeden aynı hızla ilerlememiz ve başlarımızı öne eğmemiz, üzerine bu mezarlıkların yakınlığı nasıl olur da akıl-

lara annemin cenazesini getirmez? Kendi kendime, “Bunu düşünme,” dedim, “onun yerine adımlarımızın hoş sesini ve kelimelerimizin rüzgârda dumanlar gibi uçup gidişini düşün.”

Britanyalı ve Windsor olduğumuz için, hava durumu hakkında konuşmaya başladık. Büyükbabamın cenazesiyle ilgili notları karşılaştırdık. Her şeyi en ufak detayına kadar kendisi planlamıştı, birbirimize kederli bir gülümsemeyle bunu hatırlattık.

Hoşbeş. Olabilecek en kısa hoşbeş. İkincil konulara değindik ve esas konuya girmek için kendimizi tuttuk; neden bu kadar uzun sürdüğünü ve babamın ve kardeşimin nasıl bu kadar sakin görünümlerini düşünüp durdum.

Etrafıma bakındım. Arazinin hatırı sayılır bir kısmını geçmiştik ve Kraliyet Mezarlığı'nın tam ortasındaydık, Prens Hamlet'e göre daha fazla ceset içindeydik.¹ Bunu düşününce... ben de daha önce buraya gömülmek istememiş miydim? Savaşa gitmeden saatler önce, özel kalemim nereye gömüleceğimi seçmem gerektiğini söylemişti. “*En kötüsü olursa, Majesteleri... savaş bilinmez bir şeydir.*”

Birçok seçenek vardı. St. George Şapeli? Şu an büyükbabamın olduğu Windsor'daki The Royal Vault?

Hayır, ben burayı seçmiştim çünkü bahçeler çok hoştu ve huzurlu görünüyordu.

Ayağımız neredeyse Wallis Simpson'ın yüzünderken, babam şuradaki kişi hakkında, oradaki kuzen hakkında, bir zamanlar seçkin olan ve şimdi yerin altında bulunan tüm dük ve düşesler, lord ve leydiler hakkında ufak bir ders vermeye girişti. Tarihin hayat boyu öğrencisi olarak, paylaşacak tonla bilgisi vardı ve içimden bir ses, “Burada saatler geçirebiliriz ve sonunda bizi sınava tabi tutabilir,” dedi. İnsafa gelerek buna bir son verdi, gölün kenarının çevresindeki çimenliğe doğru yürümeye devam ettik ve nihayetinde güzel, küçük bir nergis tarhına vardık.

Sonunda burada esas konuya girdik.

Olan biteni kendi açımdan açıklamaya çalıştım. Elimden gelen en iyisini yapamadım. Başlarken hâlâ gergindim, duygularımı

1. William Shakespeare'in *Hamlet* adlı eserinin V. Perde, I. Sahne'sinde, mezarıcı sürekli olarak çok sayıda kafatası çıkarır; yazarın “Daha fazla ceset içindeydik” demesi buna bir göndermedir. (Ç.N.)

kontrol altında tutmak için mücadele ediyordum, aynı zamanda veziz ve açık olmaya çabalıyordum. Dahası bu karşılaşmanın bir başka tartışmaya dönmeyeceğine dair yemin etmiştim. Ama kısa süre içinde bunun bana bağlı olmadığını fark ettim. Babam ve Willy kendi rollerini oynuyorlardı ve bir kavgaya hazırlıklı gelmişlerdi. Ne zaman yeni bir açıklamaya girişsem, yeni bir düşünce hattı öne sürsem, ya biri ya da ikisi birden sözümü kesiyorlardı. Özellikle Willy hiçbir şey duymak istemiyordu. Birçok kez beni susturduktan sonra, bu kez birbirimize sözlü olarak sataşmaya başladık; aylar, hatta yıllar boyunca söylediklerimizi tekrarladık. Konuşma o kadar hararetlendi ki babam ellerini kaldırdı. *“Yeter!”*

İkimizin arasında durdu, kızarmış yüzlerimize baktı: *“Lütfen evlatlarım, son yıllarımı sefil etmeyin.”*

Sesi, kulak tırmalayıcı ve kırılğan geliyordu kulağa. Dürüst olmam gerekirse, yaşlı gibi geliyordu.

Büyükbabamı düşündüm.

Birdenbire içimde bir şeyler değişti. Willy'ye baktım, gerçekten baktım, belki de küçüklüğümüzden beri ilk kez baktım. Her şeyi anladım: Benimle ilişkisinde her zaman var olan, aşına olduğum kaş çatışı; benimkinden daha fazla ilerlemiş, artık uyarı veren kelliği; zaman içinde yok olan, ünlü, anneme benzerliği. Yaşla birlikte. Bazı açılardan benim aynamdı, bazı açılardansa karşıtım. Sevgili kardeşim, can düşmanım, bu nasıl oldu?

Muazzam yorgun hissettim. Eve gitmek istedim ve evin nasıl karmaşık bir konseptte dönüştüğünü fark ettim. Belki de her zaman öyleydi. Bahçeleri, ötesindeki şehri ve ulusu işaret ederek şöyle dedim: *“Willy, burası bizim evimiz olmalıydı. Burada ömrümüzün sonuna kadar yaşayacaktık.”*

“Sen gittin, Harold.”

“Evet, neden olduğunu biliyorsun.”

“Bilmiyorum.”

“Bilmiyor musun?”

“Gerçekten bilmiyorum.”

Arkama yaslandım. Duyduklarıma inanamıyordum. Kimin hatası olduğu ya da nelerin farklı olabileceği meselesi başka bir şeydi, ama doğduğum topraklardan, savaştığım ve uğruna ölmeye hazır olduğum topraklardan, anavatanımdan kaçış nedenlerimi hiç bil-

mediğini iddia etmesi ne demektir? O endişe verici cümle. Eşimin ve benim çocuğumuzu alıp deliler gibi koşarak her şeyi, evimizi, arkadaşlarımızı, mobilyalarımızı bırakarak attığımız o sert adımı neden attığımızı bilmediğini iddia etmek. Gerçekten mi?

Ağaçlara baktım: *"Bilmiyorsun!"*

"Harold... Gerçekten bilmiyorum."

Babama döndüm. Yüzündeki bakışı şunu söylüyordu: *Ben de bilmiyorum.*

"Vay canına," diye düşündüm. "Belki de gerçekten bilmiyorlar."

Sarsıcı. Ama belki doğrudu.

Ve eğer neden gittiğimi bilmiyorlarsa belki beni tanımıyorlar. Hem de hiç.

Ve belki hiç tanımadılar.

Ve dürüst olmak gerekirse, belki ben de kendimi tanımadım.

Bu düşünce bana soğuk ve korkunç derecede yalnız hissettirdi.

Ama aynı zamanda beni ateşledi. Şöyle düşündüm: *Onlara anlatmalıyım.*

Nasıl anlatabilirim?

Anlatamam. Çok uzun sürer.

Ayrıca, dinlemek için doğru düşünce yapısında değilim.

Her haliikârda, şu an değil. Bugün değil.

Öyleyse:

Baba? Willy?

Tüm dünya?

Başlıyoruz.

Birinci Bölüm: Beni örten gecenin içinden

1.

Hikâyeler her zaman vardı.

İnsanlar bana arada bir, Balmoral'da işleri yolunda gitmeyenlerle ilgili bir şeyler fısıldarlar. Örneğin, uzun zaman önceki Kraliçe. Kederden delirmiş bir şekilde kendini Balmoral Kalesi'ne kitlemiş ve bir daha dışarı çıkmamaya yemin etmişti. Ve eski başbakan: Mekânı "gerçeküstü" ve "düpedüz tuhaf" diye nitelendirmişti.

Yine de yakın zamana kadar bu hikâyeleri duyduğumu düşünmüyorum. Belki de duydum ama aklımda kalmadı. Benim için Balmoral her zaman basitçe cennetti. Disney World ile kutsal Druid Koruluğu'nun¹ bir kesişimi. Balık tutmakla, avlanmakla ve eski kalenin feng shui'sinde tuhaf bir şeyler olup olmadığını fark etmek için "tepe"yi aşağı yukarı koşmakla hep çok meşguldüm.

Söylemeye çalıştığım şey, orada mutlu olduğum.

Gerçekten de hayatımda Balmoral'daki altın gibi bir yaz gününde olduğum kadar mutlu olmamış olabilirim: 30 Ağustos 1997.

Bir haftadır kalede kalıyorduk. Planımız bir hafta daha kalmaktı. Tıpkı bir önceki ve ondan önceki yıl olduğu gibi. Tam Balmoral'a özgü mikro-mevsim zamanıydı; Kuzey İskoçya'da, yazın en sıcak zamanından sonbaharın başına dönüşü damgalayan iki haftalık bir ara fasıl.

Büyükannem de oradaydı. Doğal olarak. Her yazın çoğunu Balmoral'da geçirirdi. Ve büyükbabam. Ve Willy. Ve babam. Tüm aile, elbette annem hariç, çünkü annem artık ailenin bir parçası de-

1. Druidler, Kelt topluluklarındaki ruhban sınıfıdır; ayrıca çeşitli FRP oyunlarında da Druid Koruluğu olarak geçen yer(ler) vardır. (Ç.N.)

ğildi. Kime sorduğunuza bağlı olarak çıkıp gittiği ya da kapı dışarı edildiği söylenebilirdi, ama ben kimseye sormadım. Her halükârda tatilini başka bir yerde geçiriyordu. Birisi “Yunanistan,” demişti. Bir diğeri, “Hayır Sardinya,” dedi. Başka biri, “Hayır hayır, annen Paris’te,” diye söze karışmıştı. Belki bunu söyleyen annemdi. Geçen gün sohbet etmek için telefon açtığımda? Ne yazık, hatıralar da, yüksek zihin duvarının diğer tarafındaki milyonlarcasıyla birlikte, yalan söyler. Onların orada, çok kısa bir mesafede, diğer tarafta olduklarını bilmek ne berbat, kıskırtıcı bir duygu – ama duvar çok yüksek ve çok kalın. Tırmanılmaz.

Balmoral’ın kulecikleri gibi.

Annem her neredeyse, *yeni arkadaşıyla* birlikte olduğunu anlamıştım. Herkesin kullandığı kelime buydu. Erkek arkadaş değil, sevgili değil. Arkadaş. “İyi bir adam,” diye düşünmüştüm. Willy ve ben onunla yeni tanışmıştık. Aslında birkaç hafta önce, *annem* onunla ilk tanıştığı zaman, St. Tropez’de birlikteydik. Yaşlı bir beyefendinin villasında kalıyorduk, sadece üçümüzüzdük ve harika zaman geçiriyorduk. Bol bol kahkaha ve eşek şakası vardı; bu annem, Willy ve ben bir aradayken genelde böyle olurdu, ama bu tatilde daha da fazla gülüp şakalaştığımız. St. Tropez’deki bu tatilimiz şahaneydi. Hava olağanüstüydü, yemekler lezzetliydi, annem gülümsüyordu.

En iyisi, jet ski’ler vardı.

Kimindi bu jet ski’ler? Bilmiyorum. Ama Willy’yle beraber boğazın en derin kısmına kadar jet ski’leri sürdüğümüzü ve büyük feribotların gelmesini beklerken daireler çizdiğimizizi canlı bir şekilde hatırlıyorum. Havalanmak için feribotların arkalarında bıraktıkları devasa burgaçları rampa olarak kullanmıştık. Nasıl oldu da ölmedik bilmiyorum.

Annemin arkadaşının ilk ortaya çıkışı, biz bu jet ski felaketinden döndükten sonra mıydı? Hayır, büyük ihtimalle hemen önce-sindeydi. *Merhaba, sen Harry olmalısın*. Simsiyah saçlar, tunç rengi bir ten, beyaz dişler. *Nasılsın? İsmim falan filan*. Bizimle sohbet etti, annemle sohbet etti. Özellikle annemle. Anlamlı bir biçimde annemle. Gözlerinden kırmızı kalpler çıkıyordu.

Hiç şüphesiz küstahtı. Ama yine de iyiydi. Anneme bir hediye vermişti. Pırlanta bir bileklik. Annemin hoşuna gitmiş gibi görünüyordu. O bilekliği sık sık taktı. Sonra arkadaşısı zihnimden silindi gitti.

Willy'ye, "Annem nasıl mutlu olacaksa," dedim; aynı şekilde hissettiğini söyledi.

2.

Bol güneşli St. Tropez'den bulutlarla kaplı Balmoral'a gitmek çok etkisi yarattı. Her ne kadar kaledeki ilk haftamızdan başka bir şey pek hatırlayamasam da o çok belli belirsiz aklımda. Yine de haftanın çoğunlukla doğada geçtiğinden neredeyse eminim. Ailem doğada olmak için yaşıyordu, özellikle de her gün en az bir saat temiz hava alamazsa huysuzlaşan büyükannem. Doğada ne yaptık, ne konuştuk, ne giydik, ne yedik, anımsayamıyorum. Kraliyet yatıyla Wight Adası'ndan kaleye gittiğimize dair kayıtlar var; bu, yataın son seyahatiydi. Kulağa hoş geliyor.

Kesin detaylarla hatırladığım, fiziksel ortam. Sık ağaçlar. Ge-yiklerin kemirdiği tepe. Kuzey İskoçya'dan aşağı yılan gibi kıvrılan Dee Nehri. Her zaman tepesi karlı, yükselen Lochnagar. Manzara, coğrafya, mimari; hafızam böyle işliyor. Tarihler? Üzgünüm, bakmam gerek. Diyaloglar? Elimden geleni yaparım ama özellikle 90'lar söz konusu olduğunda kelimesi kelimesine söyleyemem. Ama bana bulunduğum herhangi bir yeri sorun –kale, kokpit, sınıf, bir saraydaki devlet odası, yatak odası, saray, bahçe, bar– halı çivilerine dek zihnimde canlandırırım.

Neden hafızam deneyimleri bu şekilde organize ediyor? Bu genetik mi? Travma mı? Bu ikisinin bir çeşit Frankenstein'vari birleşimi mi? Her yeri potansiyel bir savaş alanı olarak değerlendiren içimdeki asker mi? Zorunlu göçebe varlığına karşı ayaklanan, doğuştan gelen ev kuşu doğam mı? Dünyanın bir labirent olduğuna ve bir labirentte asla haritasız yakalanmamak gerektiğine dair temel bir öğretimi mi?

Sebebi ne olursa olsun, hafızam benim hafızam, ne yapıyorsa yapıyor, nasıl uygun görürse öyle topluyor, düzenliyor ve sözüme-na objektif gerçek ne kadar hakikat barındırıyorsa, benim hatırladığım ve nasıl hatırladığım da o kadar barındırıyor. Kronoloji ve sebep sonuç ilişkisi gibi şeyler, kendimize geçmişle ilgili anlattığımız masallardır. *Geçmiş hiçbir zaman ölmez. Geçip gitmiş bile değildir.* Kısa

bir zaman önce BrainyQuote.com'da bu alıntıyı keşfettiğimde yıldırım çarpmışa döndüm. Bu Faulkner denen herif de kim? Ve bizimle, Windsor'larla nasıl bir bağlantısı var?

Balmoral. Gözlerimi kapatıyorum, ana giriş, kanatlı ön pencereler, geniş galeri ve genellikle ağır bir curling taşıyla açık tutulan ve kırmızı ceketli bir uşağın görevlendirildiği viski renkli meşeden yapılmış devasa ön kapıya çıkan üç gri-siyah benekli granit basamak ve içindeki geniş salon, aralarda gri yıldız çinileriyle beyaz taş zemin, çok süslü bir biçimde oyulmuş koyu ahşaptan şömine rafıyla devasa şömine; bir tarafta bir çeşit hizmet odası ve solda, uzun pencerelerin orada, oltalar için kancalar ve bastonlar ve lastik balıkçı çizmeleri ve ağır yağmurluklar –çok fazla yağmurluk, çünkü İskoçya'nın her yerinde yaz ıslak ve soğuktur ama bu Sibirya kuytusunda ısıracı bir soğuk olurdu–; sonra koyu kırmızı halı koridora açılan açık kahverengi ahşap kapı, Braille alfabesi gibi altın kabartmalı krem rengi kâğıtlarla kaplı duvarlar; oturmak ya da okumak, televizyon seyretmek ya da çay içmek gibi, her birinin özel bir amacı olan ve koridor boyunca uzanan birçok oda ve birçoğunu matrak amcılar gibi sevdiğim hizmetçiler için özel bir oda; son olarak, kendisini sürgüne yollatan ve geri gelip gözünün gördüğü herkesi ve her şeyi ortadan kaldıran bir başka Prens Harry'nin birkaç nesli içinde, 19. yüzyılda, 14. yüzyıla tarihlenen bir başka kalenin bulunduğu alanın neredeyse üzerine inşa edilmiş kalenin ana odası. Uzak akrabam. Birilerinin iddia edebileceği gibi, kafa dengim. Hiçbir şey olmasa, adaşım. 15 Eylül 1984'te doğdum ve Gallerli Henry Charles Albert David olarak vaftiz edildim.

Ama ilk günden beri herkes bana Harry diye hitap etti.

Bu ana odanın ortasında büyük bir merdiven bulunur. Geniş, etkileyici, nadiren kullanılan. Büyükannem ayaklarının dibinde corgi cinsi köpekleriyle ikinci kattaki yatak odasına giderken asansörü tercih ederdi.

Corgi'lerin de tercihi buydu.

Büyükannemin asansörünün yakınında, bir çift koyu kırmızı salon kapısından geçilerek ulaşılan ve yeşil tartan zemin boyunca ağır demir tırabzanıyla uzanan küçücük bir merdiven vardı; Kraliçe Victoria'nın bir heykelinin bulunduğu ikinci kata çıkıyordu. Ne zaman önünden geçsem reverans yapardım. *Majesteleri!* Willy de ya-

pardı. Bize böyle söylenmişti ama söylenmese de yapardım. “Avrupa’nın Büyükannesi”ni¹ çok etkileyici bulurdum, bunun sebebi büyükannemin onu sevmesi ya da babamın bana onun kocasının adını vermek istemesi değildi. (Ona annem engel olmuştu.) Victoria büyük aşkı, yüce mutluluğu bilirdi, ama hayatı gerçekte trajikti. Babası Kent ve Strathearn Dükü Prens Edward’ın sadist olduğu, kırbaçlanan askerlerin görüntüsünden cinsel olarak tahrik olduğu söylenirdi ve kocası Albert gözlerinin önünde ölmüştü. Aynı zamanda, uzun, yalnız hükümdarlığı boyunca sekiz farklı olayda, yedi farklı fail tarafından sekiz kez vurulmuştu.

Tek bir mermi bile hedefi vuramadı. Victoria’yı hiçbir şey alt edemedi.

Victoria’nın heykelinin ötesinde işler biraz karışır. Kapılar birebir aynıdır, odalar birbirine geçmiştir. Kaybolmak kolaydır. Yanlış kapıyı açtığınızda, şahsi uşağının giyinmesine yardımcı olduğu babamla pat diye karşılaşabilirsiniz. Daha kötüsü, amuda kalktığı sırada içeri dalabilirsiniz. Babamın boynundaki ve sırtındaki daimi ağrılar için tek etkili deva olan ve fizyoterapistinin reçete ettiği hareketler. Bu ağrıların çoğu eski polo yaralanmalarından kaynaklı. Sadece boksör şortlarının içinde, bir kapıya dayanarak ya da yetenekli bir akrobat gibi bir bardan sarkarak her gün amuda kalkardı. Tokmağı azıcık tıklattığınızda, diğer taraftan yalvardığını duyabilirsiniz: *Hayır! Hayır! Açma! Tanrım, lütfen açma!*

Balmoral’da 50 yatak odası vardı, bir tanesi ben ve Willy için bölünmüştü. Yetişkinler bu odaya çocuk odası diyorlardı. Willy’ninki daha büyük olan yarıydı; çift kişilik yatak, iyi büyüklükte bir lavabo, aynalı kapılı bir dolap, avludaki çeşmeye ve bronzdan karaca heykeline bakan güzel bir pencere vardı. Odanın bana ait olan yarısı çok daha küçüktü, daha az lükstü. Hiçbir zaman “Neden?” diye sormadım. Umursamadım. Ama aynı zamanda sorma ihtiyacı da duymadım. Benden iki yaş büyük olan Willy Vâris’ti, bense Yedek.

Her ne kadar durum tam olarak böyle olsa da basın bize bu şekilde hitap etmiyordu. Bu, babam, annem ve büyükbabam tarafın-

1. Kraliçe Victoria’nın çocukları, Avrupa’daki diğer krallıkların ve asil ailelerin çocuklarıyla evlenerek ünlü hanedanların birer parçası oldukları için bu lakabı almıştır. (Ç.N.)

dan sık sık kullanılan bir kısaltmaydı. Hatta büyükannem tarafından da kullanılırdı. Vâris ve Yedek – bu sözlerde bir yargı yoktu ama bir belirsizlik de yoktu. Ben gölgeydim, destektim, B planıydım. Dünyaya, Willy’ye bir şey olma ihtimali nedeniyle getirilmiştim. Destek, oyalama, eğlence ve eğer lazım olursa yedek parça sağlamak amacıyla getirilmiştim. Belki, böbrek. Kan nakli. İlik parçacığı. Bunların hepsi bana hayat yolculuğunun başında açıkça belirtilmişti ve devamında da düzenli olarak vurgulandı. Doğduğum gün babamın anneme sözümona, “*Harika! Artık bana hem bir Vâris hem de bir Yedek vermiş oldun – görevim tamamlandı,*” dediği hikâyeyi ilk kez duyduğumda 20 yaşındaydım. Bir şaka. Muhtemelen. Diğer taraftan, babamın bu yüksek komediden bir parça sunduktan dakikalar sonra kız arkadaşıyla buluşmak için gittiği söylenir. Dolayısıyla. Her şakada gerçek payı vardır.

Gücenmedim. Hiçbir şey hissetmedim, hiçbir şey. Veraset hava gibi, gezegenlerin konumlanması ya da mevsimlerin değişmesi gibiydi. Kimin bu denli değiştirilemeyecek şeylerle ilgili endişelenmeye zamanı var? Kim bir taşta yazılmış kaderin canını sıkması zahmetine katlanır? Bir Windsor olmak demek, hangi gerçeklerin zamansız olduğunu anlamak, sonra da onları zihninden atmak demekti. İnsanın kimliğinin basit parametrelerini özümsemesi, içgüdüsel olarak kim olduğunu bilmesi demekti, ki bu da sonsuza dek, olmadığın kişinin yan ürünü olmaktı.

Büyükannem değildim.

Babam değildim.

Willy değildim.

Taht sırasında onların ardından üçüncüydüm.

Her oğlan ve kız çocuğu en azından bir kez kendisini prens veya prenses olarak hayal etmiştir. O yüzden, yedek olsun ya da olmasın, gerçek bir prens *olmak* o kadar da kötü değildi. Dahası, sevdiğin insanların arkasında kararlılıkla durmak, onurun tanımı değil miydi?

Sevginin tanımı?

Geçerken Victoria’ya reverans yapmak gibi?

3.

Yatak odamın yanında yuvarlak, oturma odası gibi bir yer vardı. Yuvarlak masa, duvar aynası, yazı masası, çevresinde yastıklı bir alan olan şömine. Ötedeki köşede, banyoya açılan büyük ahşap bir kapı vardı. İki mermer lavabo, ilk üretilen lavaboların prototiplerine benziyordu. Balmoral'daki her şey ya eskiydi ya da öyle gösteriliyordu. Kale bir oyun alanı, bir av köşkü ve aynı zamanda bir sahneydi.

Banyoya ayaklı bir küvet hâkimdi ve musluklarından çıkan su bile eski görünüyordu. Kötü manada değil. Merlin'in Arthur'a sihirli değneğini bulmasına yardım ettiği göl gibi eski.¹ Kahverengimsi, açık çayı andıran su, hafta sonu misafirlerini sık sık telaşlandırır. *Pardon ama tuvaletimdeki suda bir tuhaflık var gibi görünüyor?* Babam her zaman gülümser ve suda bir sorun olmadığını söylerdi; aksine İskoç turbasıyla filtrelenmiş ve tatlanmıştı. *Bu su doğrudan tepeden gelir ve deneyimlemek üzere olduğunuz şey, hayatın en güzel zevklerinden biridir – Kuzey İskoçya banyosu.*

Tercihinize bağlı olarak, Kuzey İskoçya banyonuz Kutuplar kadar soğuk ya da su ısıtıcısı kadar sıcak olabilirdi; kaledeki tüm musluklar iyi ayarlanmıştı. Bana göre kaynar suyla banyo yapmak kadar zevkli pek az şey vardır, özellikle de bir zamanlar okçuların nöbet tuttuğunu hayal ettiğim, kalenin uzun ve dar pencerelerinden dışarı bakarken. Yıldızlı gökyüzüne ya da duvarlı bahçelere bakardım, kendimi engin çimlerde süzülürken resmederdim, bir tabur bahçıvan sayesinde bir bilardo masası kadar pürüzsüz ve yeşil çimlerde. Çim alan o kadar mükemmeldi, her bir ot sapı o kadar kusursuz bir şekilde biçilmişti ki, Willy ve ben bisiklete binmek şöyle dursun, üzerinde yürürken bile suçlu hissederdik. Yine de her zaman bunu yaptık. Bir keresinde, çim alan boyunca kuzenimizi kovaladık. Biz at' deydik, kuzenimiz go-karttaydı. Yeşil elektrik direğine kafadan girene kadar her şey çok eğlenceliydi. Yakınlardaki bir ormanda kısa süre öncesine dek bir ağaç olan elektrik direğinin ortadan ikiye yarılıp kuzenimin üzerine düşmesine rağmen katıla katıla güldük. Ciddi yaralanmadığı için şanslıydı.

1. Britonların Kral Arthur efsanesinden söz ediyor. Merlin bu efsanedeki büyücüdür. (Ç.N.)

20. yüzyılın en hüznü, en akılda kalıcı anlarından biri: Tüm dünyanın ıstırap ve korku dolu bakışları eşliğinde, iki küçük oğlan, iki prens, annelerinin tabutunun ardından yürüyor. Prenses Diana'ya sonsuz yolculuğuna uğurlarken, milyonlarca insan Prens William ve Prens Harry'nin neler yaşadığını, nasıl hissettiğini ve bundan sonrasında hayatlarının neye benzeyeceğini merak ediyordu.

Şimdi Harry'nin kendi hikâyesini anlatma zamanı geldi.

Tahtın vârisi Prens William'ın karşısında kendini her zaman "yedek" konumunda bulan, annesini kaybetmesinden sorumlu tuttuğu basın, kendisini de sürekli "kalın kafalı, yaramaz, düşüncesiz" ilan etmesinden bıkmış, yaşitları yaptığında hoş görülecek herhangi bir hatayı kendisi yaptığında gazetelere manşet olan, aradığı mahremiyeti ona sağlaması için 21 yaşında Britanya Ordusu'na katılan, sevgisiz geçen yıllarını ve Kraliyet ailesi mensupları arasındaki soğuk, mesafeli, rekabet dolu ilişkilerin sebep olduğu boşluğu doldurmak için ne yapacağını bilemeyen genç bir prens...

Yedek'te Harry, ilk kez her şeyi tüm çıplaklığıyla anlatıyor. Yalanları, öne çıkma çabalarını, Meghan'la ilişkilerinde olup biteni, Buckingham'daki entrikaları tüm gerçekliğiyle sayfalara döküyor. Bu ifşalarla ve içeriden bilgilerle dolu satırları okurken Prenses Diana, II. Elizabeth, Kral Charles ve Camilla, Prens William ve Kate'in kameralara yansımayan yönlerini öğrenecek ve Prens Harry'nin kendini niçin "kafese kapatılmış bir kuş" gibi gördüğünü anlayacaksınız.

mundikitap.com

f mundikitap

@ mundikitap

X mundikitap

anı

ISBN 978-625-6377-57-8

9 786256 377578